

Utbildningsdepartementet
103 33 Stockholm

Yttrande över betänkandet **Ökad insyn i fristående skolor, SOU 2015:82**

Lärarnas Riksförbund har beretts möjlighet att lämna synpunkter på rubricerad remiss från Utbildningsdepartementet.

Förbundet välkomnar förslagen i remissen och anser att införandet av offentlighetsprincipen i fristående skolor är en mycket viktig åtgärd för att stärka elever, lärare och studie- och yrkesvägledares rättigheter i dessa skolor.

Lärarnas Riksförbund tillstyrker i huvudsak förslagen i remissen men kan se brister som måste beaktas.

Förslaget garanterar fortfarande inte tillräcklig insyn i friskolornas ekonomi

Det finns idag många friskoleföretag som bedrivs som stora koncerner där det är omöjligt, utifrån företagets årsredovisningar, att se var den offentligt finansierade elevpengen hamnar och hur resurserna i skolorna används. Eftersom utredning inte kan presentera ett förslag som kan garantera full insyn i friskolornas ekonomi ända upp på ägarnivå måste Skolkostnadsutredningen (U 2014:14) lägga fram förslag som gör det möjligt att följa upp hur resurserna används i samtliga bolag och skolor.

Administrativa kostnader

I synnerhet för de mindre fristående aktörerna kommer de nya reglerna innebära en betydande ökning av de administrativa kostnaderna. Eftersom de administrativa kostnaderna innebär ett avsteg från likabehandlingsprincipen, är det viktigt att de fristående huvudmännen inte behöver bära hela kostnaden av lagändringen. Friskolorna, i synnerhet de mindre huvudmännen, bör därför kompenseras för den administrativa kostnadsökningen. Det är även viktigt att konsekvenserna av förslaget följs upp och utvärderas, inte minst med beaktande av den ökade administrationen för de mindre fristående aktörerna.

Skolpersonalens meddelarfrihet måste stärkas ytterligare

Förbundet stödjer att personalen i fristående skolor nu får samma meddelarfrihet som de som arbetar i kommunala skolor men det är tydligt att många lärare inte

känner att de kan rapportera missförhållanden trots att meddelarfriheten gäller. Lärarnas Riksförbund har tidigare uppmärksammat att många lärare inte vågar uttala sig offentligt i media om de är missnöjda med rädsla för repressalier. Detta gäller både lärare på fristående och kommunala skolor. Att lärare som är anställda på kommunala skolor, som idag omfattas av meddelarskyddet, i stor utsträckning ändå känner ängslan för repressalier tyder på ett hårdare klimat mellan arbetsgivare och lärare.

Det finns viktiga frågor som måste fortsätta diskuteras för att lagen om meddelarfrihet ska få de konsekvenser som kan anses önskvärda, att alla lärare och annan personal ute på skolorna vågar uttala sig och belysa när det förekommer missförhållanden på deras arbetsplats. Det måste utredas vilka mekanismer som gör att lärarna inte vågar eller vill göra detta. Frågor som måste diskuteras är bland annat om elevpengsystemet och den konkurrens om eleverna som den innebär minskar viljan för personalen att belysa problem i verksamheten. Det är även viktigt att se till att inte skolledning och/eller huvudmän in kan påverka sin personal på ett sätt att modet och lusten att berätta om problem ute på skolorna minskar. I övrigt hänvisar förbundet till remissvaret till ”Yttrande över betänkandet Visselblåsare – Stärkt skydd för arbetstagare som slår larm (SOU 2014:31).

Stockholm 29 januari 2016

LÄRARNAS RIKSFÖRBUND

Bo Jansson
Förbundsordförande

Annelie Hed
Utredare